

**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-206/11-M

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola a Mateřská škola Hranice, Nová 1820
Sídlo:	753 01 Hranice, Nová 1820
IČ:	61 985 988
Identifikátor:	600 027 040
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Jarmilou Theimerovou, ředitelkou školy
Zřizovatel:	Olomoucký kraj
Místo inspekční činnosti:	Základní škola a Mateřská škola Hranice, Nová 1820 753 01 Hranice, Nová 1820
Termín inspekční činnosti:	30. a 31. březen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou speciální podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Inspekční činnost bude zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální.

Aktuální stav školy

Právnická osoba s názvem **Základní škola a Mateřská škola Hranice, Nová 1820** (dále také škola nebo právní subjekt) byla rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zapsána do rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2005. Je zaměřena na vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Právní subjekt vznikl sloučením původní Základní školy Hranice, Nová 1820 se Základní školou a Mateřskou školou při lázních Teplice nad Bečvou. Ke změně názvu školy došlo s účinností

od 1. ledna 2008. Vykonává činnost mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny - výdejny. Poskytuje vzdělávání v oborech vzdělání 79-01-C/001 Základní škola a 79-01-C/001 Základní škola – dobíhající obor, 79-01-B/01 Základní škola speciální a 79-01-B/001 Pomocná škola - dobíhající obor. Statutárním orgánem právnické osoby je ředitelka školy.

Aktuální údaje v rozhodnutí o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení o této právnické osobě byly v souladu se skutečností a s údaji zapsanými ve zřizovací listině. Právní subjekt má dvě odloučená pracoviště, a to na adrese Hranice, Zborovská 1245 (třídy mateřské a základní školy při nemocnici) a Teplice nad Bečvou, Dvořákovo stromořadí 1 100 (třídy mateřské a základní školy a oddělení školní družiny při lázních).

Nejvyšší povolený počet žáků v jednotlivých oborech vzdělání ani nejvyšší počet žáků mateřské školy (29 dětí), základní školy (295 žáků), školní družiny (82 žáků) nebo počet stravovaných školní jídelny - výdejny (100) nebyl překročen.

Součástí školy je také přípravná třída základní školy, kterou navštěvují děti se sociálním znevýhodněním (11 dětí). Vzdělávací program je zpracován v souladu s požadavky školského zákona.

Pedagogický sbor základní školy tvoří 24 pedagogických pracovníků včetně ředitelky školy, zástupkyně ředitelky školy, učitelek mateřské školy (2), učitelů základní školy (15), z toho 2 učitelky plní míru přímé pedagogické činnosti případně její část v základní škole speciální, asistentů pedagoga (2) a vychovatelek školní družiny (3). Ve dvou případech dochází ke kumulaci funkcí učitelka mateřské školy a současně vychovatelka školní družiny. Právní subjekt zaměstnává 5 správních zaměstnanců.

Ke dni zahájení inspekční činnosti se ve škole, kromě odloučených pracovišť, kde dochází k pohybu počtu žáků (aktuálně přibližně 18), vzdělávalo celkem 65 žáků, z toho 5 žáků v jedné třídě základní školy speciální (3., 6., 7., 8. a 10. ročník) a 60 žáků v základní škole praktické (sedm tříd). Cílová kapacita školy byla naplněna na 30 %.

Ve školním roce 2010/2011 je vzdělávání v 7. ročníku základní školy speciální organizováno podle Školního vzdělávacího programu Nová škola s platností od 1. září 2010 pro 1. a 7. ročník (dále ŠVP), v 6., 8. a 10. ročníku podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, čj. 24 035/97-22, v platném znění (dále VPPŠ), a ve 3. ročníku podle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy, čj. 15 988/2003-24, v platném znění (dále REVP).

Od poslední inspekce uskutečněné ve školním roce 2006/2007 zabývající se podmínkami a průběhem vzdělávání (viz Inspekční zpráva, čj ČŠI-95/7-13, ze dne 12. března 2007) došlo k částečnému poklesu počtu žáků a tříd základní školy praktické i základní školy speciální. Bylo např. vybudováno multifunkční hřiště, v hlavní budově školy byla provedena výměna ventilů topení, vymalovány tělocvičny, prostory dílen a školní družiny, zlepšily se podmínky pro relaxaci žáků na chodbách, v části kmenových učeben byla provedena výměna osvětlení, na 1. stupni také žákovského nábytku. Průběžně probíhala obměna učebních pomůcek, zlepšilo se vybavení školy prostředky informačních a komunikačních technologií, jako jsou datové projektory, byly zřízeny webové stránky a rozšířila se možnost využití internetu ve výuce.

Podstatné informace o činnosti školy jsou prezentovány na webových stránkách (www.zsnovahranice.cz).

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Školní vzdělávací program je vytvořen podle požadavků školského zákona a odpovídá reálným podmínkám a možnostem školy. Ředitelka školy akceptovala doporučení České

školní inspekce k odstranění dílčích nedostatků, které vyplynuly z formálního posouzení školního vzdělávacího programu uskutečněného v prosinci 2010 (viz sdělení, čj. ČŠIM-898/10-M, ze dne 15. prosince 2010). V oblastech uvedených ve sdělení byly provedeny odpovídající úpravy. Jeho aktuální znění zpracované pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením koresponduje s obsahem a zásadami Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS). Přestože ve školním roce 2010/2011 nenavštěvuje základní školu speciální žádný žák s diagnostikovaným těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami, na něhož by se vztahovala povinnost školy vzdělávat jej podle ŠVP, ČŠI doporučuje dopracování ŠVP, jeho doplnění o učební plán a učební osnovy stanovené také pro kategorii žáků s tímto zdravotním postižením (viz RVP ZŠS, Díl II).

Při přijímání žáků k základnímu vzdělávání do základní školy speciální bylo postupováno v souladu s platnými právními předpisy. Ředitelka školy dodržela stanovené zásady pro zařazování žáků do speciálního vzdělávání (souhlas zákonných zástupců, doporučení školského poradenského zařízení, případně odborného lékaře). Při převádění žáků do vzdělávacího programu základní školy speciální byli jejich zákonní zástupci informováni o rozdílech ve vzdělávacích programech.

Podpůrná opatření uplatňovaná v rámci speciální péče poskytované žákům základní školy speciální zahrnují vzdělávání podle individuálních vzdělávacích plánů (100 % žáků), asistenční služby, používání speciálních výukových metod, učebních, reedukačních i kompenzačních pomůcek, zařazení předmětů speciální péče (individuální výuka nevidového žáka v předmětu prostorová orientace a samostatný pohyb). V rámci výuky jsou uplatňovány prvky strukturovaného vyučování, formy alternativní komunikace, zařazována je arteterapie a muzikoterapie. Důraz je kladen na vizualizaci.

Individuální vzdělávací plány (IVP) vychází z příslušných vzdělávacích programů a závěrů z vyšetření žáků provedených školskými poradenskými zařízeními. Obsahují právním předpisem požadované údaje. Z hlediska zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáků jsou funkčními dokumenty. Na úrovni IVP je vzdělávací obsah přizpůsobován možnostem a dosaženým výsledkům žáků. V rámci podpory jejich úspěšnosti je redukován, v případech, že v dané oblasti byly již očekávané výstupy ve vzdělávání žáka dosaženy, také rozšířen (zařazování učiva a utváření kompetencí patřících do obsahu náročnějšího vzdělávacího programu). V rámci předmětu tělesná výchova absolvuje jeden z žáků část výuky společně s žáky základní školy praktické (náročnější obsah odpovídá jeho schopnostem), důsledně je tak naplňována zásada individuálního přístupu a respektovány speciální vzdělávací potřeby žáků. Jejich úspěšnost je v odůvodněných případech podporována také možností žáků pokračovat v základním vzdělávání i po splnění povinné školní docházky.

V období posledních dvou let nikdo z žáků základní školy speciální zatím neukončil školní docházku. V předcházejícím období zůstávali absolventi základní školy speciální (dříve pomocné školy) po ukončení povinné školní docházky většinou v péči rodičů, případně měli možnost navštěvovat také denní stacionář. Pro příští školní rok byl jeden žák končící základní vzdělávání přijat do Praktické školy dvouleté (Lipník nad Bečvou).

Organizace základního vzdělávání, délka a režim přestávek mezi vyučovacími hodinami a počty žáků ve třídě základní školy speciální byly v době konání inspekční činnosti v souladu s právními předpisy.

Učební plány realizovaných vzdělávacích programů jsou z hlediska stanoveného týdenního počtu vyučovacích hodin u všech žáků upraveny (sníženy) prostřednictvím individuálních vzdělávacích plánů. Vzhledem k této skutečnosti nejsou disponibilní časové dotace (DČD) s výjimkou jedné vyučovací hodiny v 8. ročníku (VPPŠ - předmět Psaní - PC) do učebních plánů zařazeny. Jako volitelný předmět (VPPŠ) je v 8. ročníku zaveden předmět Člověk a

jeho svět a v 10. ročníku předmět Člověk a společnost. Využití DČD je ve ŠVP nastaveno vhodně, a to na prvním stupni zejména pro utváření pracovních kompetencí žáků a na druhém stupni také pro rozvoj informační gramotnosti a snadnější začleňování žáků do společnosti, k jejich lepšímu chápání společenských vztahů.

Inspekční hospitace se uskutečnily v těchto vyučovacích předmětech: Počty, Věcné učení, Pracovní a výtvarná výchova, Samostatný pohyb a prostorová orientace. V době inspekce byly ve třídě přítomni 3 žáci.

Výuka měla činnostní charakter, vyváženě byla uplatňována frontální a individualizovaná forma vyučování. Organizace učebních činností a spolupráce třídní učitelky a asistentky pedagoga v rámci oddělení tvořeného žáky z více ročníků byla promyšlená a funkční. Rozdílnost žáků v jejich speciálních vzdělávacích potřebách a možnostech byla řešena důslednou diferenciací učebních úloh a odlišnou mírou pomoci poskytované oběma pedagogickými pracovníci při společných činnostech nebo samostatné práci žáků. Cíleně bylo ve všech vyučovacích hodinách rozvíjeno smyslové vnímání, motorické a komunikační dovednosti žáků, důraz byl kladen na výchovnou stránku vyučování. Vhodně byly uplatňovány mezipředmětové vztahy. Zařazování písniček a říkanek ve spojení s pohybem a rytmizací pozitivně ovlivňovalo psychohygienické podmínky výuky a zapojení žáků do učebních činností. Jejich střídáním v kratších časových intervalech a účinnou motivací pochvalou a povzbuzováním se dařilo žáky udržovat v aktivitě i přes krátkodobost jejich pozornosti. V průběžném hodnocení žáků bylo výrazně využíváno pozitivní posilování. V optimálním rozsahu byly uplatňovány didaktické zásady názornosti, přiměřenosti a individuálního přístupu a respektovány osobnostní zvláštnosti i možnosti žáků. V rámci individuální výuky žáka s kombinovaným postižením (předmět prostorová orientace a samostatný pohyb) byly patrné jeho dobré pracovní návyky a dovednosti z tohoto předmětu včetně práce s elektronickým zápisníkem.

K utváření sociálních kompetencí žáků výrazně přispívá zařazování metod a forem práce, při nichž se žáci učí respektovat pravidla chování a zejména jejich zapojení do všech činností společně s žáky prvního stupně základní školy praktické (návštěvy kulturních představení, projekty a projektové dny, besedy, výtvarné soutěže, sportovních akce školy). V hodnocení žáků na vysvědčení bylo v souladu s právním předpisem uplatňováno hodnocení slovní. Dílčím nedostatkem byla absence informace na vysvědčení žáků za první pololetí školního roku 2010/2011, a to, že vzdělávání probíhalo podle individuálního vzdělávacího plánu jako dodatek ke zde uvedenému údaji o školním vzdělávacím programu. Nápravné opatření bylo ředitelkou školy přijato v průběhu inspekce.

Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně hodnoceny na jednáních pedagogické rady. Velmi podrobně formou popisného způsobu je třídní učitelkou prováděno písemné hodnocení žáků ve všech vyučovacích předmětech vždy na konci školního roku. Akcentován je pokrok vůči minulému období. Toto hodnocení je základem pro sestavení IVP na další období. Ke sledování výsledků vzdělávání žáků slouží také průběžně vedené dokumentační žákovské portfolio.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

System řízení základní školy speciální je založen na funkčním vymezení pravomocí, odpovědnosti za určené úkoly a na bezproblémové komunikaci mezi pedagogy, kteří se na vykonávaných činnostech podílí.

Škola uplatňuje účelnou vnitřní evaluaci. V pravidelných intervalech hodnotí naplňování cílů i kvalitu podmínek poskytovaného vzdělávání. Zaměřuje se zejména na sledování

individuálních pokroků žáků a dle potřeb jim poskytuje cílenou podporu. Vedení školy přijímá opatření a koriguje strategie a plány na základě analýz výsledků vzdělávání třídní učitelky, výchovné poradkyně, školní metodičky prevence i na základě vlastní kontrolní činnosti. Na řešení zásadních výchovně-vzdělávacích záležitostech se podílí pedagogická rada a metodické sdružení.

Plánování je pojato jako ucelený a provázaný systém, vycházející z analýzy podmínek školy a reagující na požadavky a cíle základního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami stanovenými školským zákonem.

Výuka žáků v základní škole speciální je zabezpečena pedagogickými pracovníci se stanovenou odbornou kvalifikací, a to třídní učitelkou, další vyučující, která ve třídě zabezpečuje pouze výuku předmětu tělesná výchova, a asistentkou pedagoga. Všechny se výrazně zapojují do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), v souladu s potřebami školy daného typu, a to jak účastí na institucionálně organizovaných vzdělávacích akcích, tak i v rámci samostudia. DVPP je zaměřeno na praktickou i teoretickou problematiku výchovy a vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

Třída základní školy speciální má vzhledem k aktuálnímu počtu a složení žáků z hlediska zdravotního postižení vytvořeny odpovídající materiálně-technické podmínky a zázemí. Prostornost kmenové učebny umožňuje zařazování společných činností i organizovat individuální výuku a provádět jednoduchá relaxační cvičení. Učebna je funkčně vybavena moderním žákovským nábytkem, učebními, kompenzačními i rehabilitačními pomůckami, didaktickou a informační technologií (např. běžecký тренаžér, počítač s dotykovou obrazovkou a speciální klávesnicí, elektronický zápisník pro nevidomého žáka s hlasovým výstupem a tiskárnou, Pichtův psací stroj, kuličkové písanky a další neoptické pomůcky pro nevidomé, speciální lavici a lehátko pro polohování imobilního žáka, pomůcky k rozvoji jemné motoriky, smyslového vnímání, hudební nástroje pro rytmizaci, různé rehabilitační míče, vizuální pomůcky, piktogramy). Vstup do budovy školy je bezbariérový, ke vstupu do patra slouží výtah. Kromě kmenové učebny jsou pro výuku využívány také odborné učebny (např. dílny, cvičná kuchyň, tělocvičny) a školní pozemek.

Škola hospodařila s finančními prostředky, které čerpala přiměřeně k provozním potřebám subjektu a v souladu se svými koncepčními záměry. Na financování jsou vedle finančních prostředků ze státního rozpočtu a prostředků zřizovatele, které umožňují zajistit základní činnost školy, údržbu a běžné opravy, využity v menší míře i prostředky z vlastní hospodářské činnosti (pronájem tělocvičny a dalších školních prostor).

Rozpočet školy byl posílen zapojením školy do rozvojových projektů ministerstva školství, příspěvky Olomouckého kraje a částečně i města Hranice (podpora inkluzivního vzdělávání, a to zejména činnosti asistentů pedagoga, nákup kompenzačních pomůcek, projekty romské komunity, program sociální prevence a prevence kriminality, dotace na informační technologie, využití volného času žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Tyto projekty měly pro činnost právního subjektu pozitivní dopad. V současnosti škola zpracovává projekt EU - Peníze školám, který zaměřuje zejména na zkvalitnění a zefektivnění výuky prostřednictvím digitálních technologií, na tvorbu a následné používání nových metodických a učebních materiálů k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti žáků a v oblasti přírodních věd.

Naplňování realizovaných vzdělávacích programů bylo ve sledovaném období po finanční stránce zabezpečeno.

Škola stanovila ve školním řádu a školní preventivní strategii základní postupy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků (BOZ) a prevence rizikového chování žáků. Pro vzdělávání žáků vytvořila škola bezpečné prostředí. Ve speciální základní škole se v uplynulém období vyskytl v průměru jeden školní úraz za rok (úrazy způsobeny nepozorností žáka). Prostory školy využívané pro činnost speciální základní školy splňují

i přes dílčí nedostatky, tj. chybějící nebo poškozené kryty osvětlení v malé i velké tělocvičně, základní požadavky na bezpečné prostředí pro výuku (opatření byla školou stanovena v rámci prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví). Žáky škola průběžně poučuje o možném ohrožení zdraví při všech vzdělávacích činnostech, zajišťuje nad nimi náležitý dohled ve škole i při akcích mimo školu. Důslednou primární prevencí a realizací minimálního preventivního programu (MPP) škola eliminuje výskyt rizikového chování žáků. Tematika prevence je součástí výchovně-vzdělávacího procesu. Aktivita primární prevence rizikového chování žáků respektují jejich věk a schopnosti. K účinné prevenci přispívá i zapojení žáků do školních i mimoškolních činností a spolupráce s romským terénním pracovníkem. Realizace a zaměření prevence na základě rozborů negativních projevů se ve sledovaném období pozitivně projevila v poklesu neomluvené absence žáků a zároveň i v poklesu celkového počtu snížených známek z chování. Úkoly vyplývající z přijatého MPP byly plněny.

Škola velmi úzce spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, v jejichž péči jsou žáci školy v oblasti prevence rizikového chování žáků a při řešení vzdělávacích a výchovných problémů žáků, např. s policií a orgány sociálně právní ochrany dětí, středisky výchovné péče. Při organizování sportovních aktivit a výměně zkušeností kooperuje se školami stejného typu v rámci Olomouckého kraje. Zřizovatel výrazně podporuje pozitivní změny v materiálním zázemí školy.

Školská rada plní úlohu schvalovacího orgánu stanovených dokumentů (školní řád, výroční zpráva). Spolupráce části rodičů a jejich účast na třídních schůzkách a akcích pořádaných školou je vedením školy hodnocena jako velmi malá (viz vlastní hodnocení školy). Sdružení rodičů a přátel školy se finančně podílí např. na zajišťování věcných odměn žákům.

Závěry, celkové hodnocení školy

Hodnocení školy je zaměřeno na obory základního vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální.

- 1. Činnost školy je v souladu se zřizovací listinou a rozhodnutím ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o zařazení školy do rejstříku škol a školských zařízení. Škola respektuje zásadu rovného přístupu ke vzdělávání, pravidla a kritéria k přijímání žáků k základnímu vzdělávání ve sledovaných oborech vzdělání dodržuje. Vzdělávací činnost probíhá podle platných vzdělávacích programů.*
- 2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání (obor vzdělání 79-01-B/01 Základní škola speciální) je zpracován v souladu se zásadami a cíli platného školského zákona a příslušným Rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální. ČŠI doporučuje jeho doplnění o učební plán a učební osnovy určené pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami (viz RVP ZŠS, Díl II).*
- 3. Škola vytvořila vhodné podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování žáků a pro zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví.*
- 4. Materiálně-technické, personální i finanční podmínky sledovaných oborů základního vzdělání umožňují realizaci vzdělávacích programů. Jsou hodnoceny jako velmi dobré.*
- 5. Hodnocení žáků ve výuce probíhalo v souladu se zásadami hodnocení deklarovanými v ŠVP a školním řádu. Dílčí nedostatek týkající se vydávání vysvědčení žáků byl odstraněn v průběhu inspekce.*
- 6. Uplatňovaná podpůrná opatření (funkční individuální vzdělávací plány, metody a formy práce, využití speciálních učebních a kompenzačních pomůcek, asistenčních služeb, přizpůsobení organizace vzdělávání) vytvářejí vhodné předpoklady k rozvoji osobnosti žáků v souladu s jejich speciálními vzdělávacími potřebami. Dosažená úroveň výsledků vzdělávání žáků koresponduje s jejich možnostmi, které jsou limitovány rozsahem jejich zdravotního postižení.*
- 7. Systém řízení školy je funkční (organizace a plánování výchovně-vzdělávací činnosti, přenos informací a zadaných úkolů, kontrola kvality poskytovaného vzdělávání, evaluace).*

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.m@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Olomouckém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Olomouci dne 4. dubna 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Vojtěch Chromeček, školní inspektor

Chromeček v.r.

Mgr. Zdeněk Josefčuk, školní inspektor

Zdeněk Josefčuk v.r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Hranicích dne 8. 4. 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Jarmila Theimerová, ředitelka školy

Theimerova v.r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky ~~byly~~ nebyly podány.